

KÜRTLER, ALEVİLER VE MÜLTECİLERE YÖNELİK İRKÇİ SALDIRILARA İLİŞKİN 1 MART-31 MAYIS 2023 TARİHLERİ BASIN TARAMASI RAPORU

Sosyo-Politik Saha Araştırmaları Merkezi olarak 2 yıldır düzenli olarak 3 aylık periyotlar halinde kamuoyu ile paylaştığımız “İrkçilik Basın Taraması Raporu”nun Mart-Mayıs 2023 dönemine ait verilerine baktığımızda toplamda en az 75 ırkçı/ötekileştirici/yok sayan haber basına yansımıştır.

Uzun zamandır Türkiye’de iktidar ve muhalefetin söylemleriyle ve bu dolayında gelişen toplumsal reflekslerle; ötekileştirme, kutuplaştırma, yok sayma, kendinden görmeme gibi kavramlarla tanımlanan; kişilerin etnik, bölgesel ve inançsal farkları nedeniyle belirtilen davranış biçimlerine maruz bırakıldıklarını gösteren çok sayıda haberle karşılaşyoruz.

Deprem sonrası mültecilere yönelen ırkçı/ötekileştirici saldırılar seçim takviminin başlamasıyla birlikte her zaman olduğu gibi Kürtlere de yoğun bir biçimde yönelmeye başladı.

Seçim sürecinin başlamasıyla birlikte özellikle iktidar kanadının Kürtlere yönelik söylemleri hem Kürt seçmenin yoğunluklu olarak etrafında kümelenildiği siyasi partilerin büro, yönetici ve çalışanlarına hem de metropollerde çalışmak zorunda kalan Kürtlere yönelik sistematik bir ırkçı şiddete yol açtı. Bununla birlikte Kürtçe şarkı, halay, Amedspor maçları gibi gündelik hayatın her alanında kendine yer bulması gereken süreçler ne yazık ki birçok ırkçı saldırıya maruz bırakılarak yok sayılmaya çalışıldı.

Yine devamla, özellikle muhalefet kanadının mültecilerle ilgili söylemleri ciddi derecede ırkçılığı tetikleyen bir durum yarattı. Her söylemini mültecileri göndermek, mültecilerin varlığının ülkedeki işsizlik ve krizi tetiklediği gibi söylemler doğrudan mültecileri hedef haline getirmeye başladı.

3 aylık periyotlarla yayınlamaya çalıştığımız, bahsi geçen kimliklere yönelik söylem ve eylem düzeyindeki ayrımcı, ötekileştirici, ırkçı saldırılara ilişkin basın taraması (Mezopotamya Ajansı, Evrensel Gazetesi ve Bianet.org üzerinden) yine ilgili basın kuruluşlarındaki haberlerin taranması ile gerçekleştirilmiştir.

Gerçekleşen taramaya göre sadece bahsi geçen dönem içerisinde, Kürt kimliğine ve diline yönelik bahsedilen saiklerle basında en az 51 saldırı/yok sayma haberi yer almıştır. (Tablo-1)

Önceki dönemlere oranla bu dönemde Kürt kimliğine yönelik ırkçı/ötekileştirici/yok sayma eylemlerinin daha çok Kürtlerin siyasal tercihleri ve kamusal alanda Kürtçe kullanımı üzerinden arttığı görülmüştür.

Devamla, aynı dönem içerisinde Mültecilere yönelik bahsedilen saiklerle basında en az 11 saldırı haberi yer almıştır. (Tablo-2)

Yine aynı dönem içerisinde Alevilere yönelik bahsedilen saiklerle basında en az 3 saldırı haberi yer almıştır. (Tablo-3)

Bunlarla birlikte Medya taraması esnasında, “olay” olarak haber kaydı düşmeyen, ancak Mültecilerin önemli bir kısmının yaşadıkları kentlerde, mahallelerde, gündelik hayatları içinde olağan bir dışlanmaya, ötekileştirilmeye maruz bırakıldığını anlatan pek çok hayat hikâyesi anlatılarına, yazılara rastlanmıştır.

TABLO-1: 01.03.2023/31.05.2023 TARİHLERİ ARASI KÜRTLERE YÖNELİK İRKÇİ SALDIRILAR

KİŞİ	CİNSİYET	OLAY	YER	TARİH
		"Rana Pamir" isimli kullanıcı, Twitter hesabından "Kimse yazmamış, ben yazayım 99 depreminde Değirmendere'de yaşıyordum. Sığınmacı yoktu özel olarak Doğu'dan Kürtler geldiler, yağma ve hırsızlık böyle başladı. Başladığının ertesi günü de vur emri verildi ve konu kapandı." şeklinde ırkçı paylaşımında bulundu.		1.03.2023
		Amedspor'un kaldığı otelin önüne gelip "ne mutlu türküm diyene", teröristler" şeklinde sloganlar atıldı Bursasporlu taraftarlarca.	BURSA	4.03.2023
		Bursaspor taraftarları, maç öncesi ısınmak için sahaya inen Amedsporlu futbolcularına karşı "Şehitler ölmez vatan bölünmez", "Ne mutlu Türk'üm diyene", ırkçı, militarist ifadelerin bulunduğu "Ez oğul" şarkısının sözleri ile "İntikam" sloganlarını attı. Stattaki Bursaspor taraftarları, Kürt sivillerin kaçırılıp katledilmesiyle bilenen Beyaz Toros aracı ile yine JİTEM tetikçilerinden "Yeşil" kod Mahmut Yıldırım'ın fotoğraflarını açtı.	BURSA	5.03.2023
		Amedspor- Bursaspor maçında ırkçı saldırıya maruz kalan Amedsporlu 4 sporcu ve 3 yöneticinin darp raporu aldığı belirtildi.	BURSA	5.03.2023
		Bursaspor ve Amedspor karşılaşmasında kuzeniyle Kürtçe konuştuğu için linç edilen taraftar T.K., "Bir iki kişinin 'Bunlar Kürt'tür, teröristtir, öldürün' demesiyle birden 60-70 kişilik grup bana saldırdı. Kaçmasaydık, bizi en üst tribünden aşağıya atacaktı. Amedspor bahaneydi, asıl hedef Kürtlüktü" dedi.	BURSA	5.03.2023
		Bursaspor-Amedspor maçında yaşananlar da Bahçeli'nin gündemindeydi. Amedspor yerinde 'Diyarbakırspor' ifadesini kullanan Bahçeli, Bize göre Amed diye bir yer yoktur, Amedspor'dan da bahsedilemeyecektir" diye konuştu.	ANKARA	7.03.2023
		Kayım yönetimindeki Batman Belediyesi'ne bağlı zabıtalara, Amedspor forması ile Kürtçe müzik çalan gençlere müdahale ederek, şarkı söylemelerini engelledi.	BATMAN	9.03.2023
		TÜİK, Kürtçe yayın yapan Xwebûn gazetesi yetkililerine yönelttiği "Hangi dilde yayın yapıyorsunuz?" sorusunda, "Kürtçe" seçeneğine yer vermedi.	ANKARA	13.03.2023
		Hukukçu Ersan Şen katıldığı TV programında Kürtçenin yasal statüye sahip olmasının kabul edilemez olduğunu söyledi.	İSTANBUL	17.03.2023

		Kürt iş insanı Zeki Oğuz'un "istihbarat" tarafından kaçırıldığı tespit edildi. Oğuz'un köylüsü olan bir AKP'li milletvekili, "istihbarat" ve emniyet ile yaptığı görüşmenin ardından aileye, Oğuz'un istihbaratın kaçırdığı bilgisini verdi.	İSTANBUL	18.03.2023
		Gebze'de Newroz programına katılan 12 yaşındaki kız çocuğu göz altına alındı.	GEBZE	19.03.2023
		İstanbul'daki Newroz kutlamalarına katılan, ulusal kıyafet giymiş onlarca insan göz altına alındı.	İSTANBUL	19.03.2023
		Kürt ulusal kıyafeti giydiği için Newroz alanına alınmayan ve yaklaşık 4 saat polis noktasında bekleyen Şiwan Zeren, "Yasak koydukları benim dedelerimin kıyafeti, yasal görmedikleri benim kültürüm. İnat bu bir hafta üstümden çıkarmayacağım."	İSTANBUL	19.03.2023
		Licê ilçesinde bir arkadaşıyla evine dönerken polis tarafından durdurulan 14 yaşındaki Y.D, تنها bir yere götürülüp darp edildi. Türk olduğu söylemeye zorlanan çocuk, işkence edildikten sonra ağzı, elleri ve ayakları bağlı bir şekilde dere bataklığına atıldı.	DİYARBAKIR	21.03.2023
		HDP Bahçelievler Yayla Seçim İrtibat Bürosu kimliği belirsiz kişiler tarafından saldırıya uğradı.	İSTANBUL	21.03.2023
Servet Kamış, Abdullah Kollu, Faruk Kollu	E	Qereyazi'da Nuri Kanat ve çocuklarının polislerce darp edilerek gözaltına alınmasına tepki gösteren 3 kişi, "Kürtçe konuşarak halkı galeyana getirmek" ve "halkı ayaklanmaya çağırarak" iddiasıyla ifadeye çağırıldı.	ERZURUM/KARAYAZI	24.03.2023
		Çermük ilçesine bağlı Bistin kırsal mahallesinde askerler, 28 yaşındaki 3 çocuk babası Mikail Ekinci'yi katletti.	DİYARBAKIR	1.04.2023
		Muğla'nın Bodrum ilçesinde Kürtçe konuştukları için işçilerin ırkçı saldırıya maruz bırakıldı.	MUĞLA	2.04.2023
		Pazarcık'a giden SES heyeti, ilçede özellikle Kürt-Alevi yurttaşlara karşı ayrımcı uygulamalar olduğuna dikkat çekerek, yurttaşların ev ve arsalarına el konulma endişesiyle yerlerinden ayrılmak istemediğini belirtti.	MARAŞ	4.04.2023
		Bahçelievler'de açılan Yeşil Sol Parti'nin seçim bürosuna saldırı düzenlendi. Duvar ve yerlere üç hilalin yanı sıra küfür ve hakaret içeren yazılamalar yapıldı.	İSTANBUL/ BAHÇELİEVLER	6.04.2023
		Mahpus yazar Mehmet Yavuz'un Kürtçe kitap yazdığı gerekçesiyle önce hücre cezasına maruz kalıp ardından sevk edilmesine dair önerge veren HDP'li Tosun, Adalet Bakanlığında inceleme talep etti.	İZMİR	6.04.2023
		Gözaltına alınan 17 yaşındaki R.K. adlı kız çocuğu, Çocuk Şube yerine Terörle Mücadele Şubesi'ne götürülerek burada tüm elbiseleri çıkarılarak çıplak aramaya maruz bırakıldı.	VAN	6.04.2023

Lokman Grgn	E	İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun "PKK'li oldukları" iddiasıyla öldürüldüklerini duyurduğu 2 kişiden birinin 8 çocuk babası Lokman Grgn olduğu öğrenildi.	MARDİN	8.04.2023
Süleyman Cabir	E	Çanakkale'nin Civler köyünde iki aile arasında çıkan kavgaya müdahale eden Jandarmanın, Süleyman Cabir adındaki kişiyi katlettiği ve aile fertlerine işkence yaptığı belirtildi.	ÇANAKKALE	10.04.2023
		Koban Davası'nda esas hakkında mütalaası sunan savcı Kürtlerden "Sözde halklar" sözde halklar diye bahsetmesi tepki çekti	ANKARA	14.04.2023
		Zafer Partisi Genel Başkanı mit zdağ HDPLi seğmenlere istinaden "katil" dedi.	İSTANBUL	15.04.2023
		Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi (Yeşil Sol Parti)'nin Aydın Efeler ilçesi Kent Meydanı'nda ağtığı seçim standına ırkçı saldırı geręekleştirildi.	AYDIN	17.04.2023
		AKP Aydın milletvekili adayı Mustafa Abak "HDP'nin Aydın'dan milletvekili çıkartması demek Menderes'in ve Efeler'in kemiklerini sıızlatmak demek" dedi.	AYDIN	24.04.2023
		Yeşil Sol Parti'nin seçim konvoyunu durduran polisler, 3 kişiyi gözaltına alırken, o anları görüntülemek isteyen gazetecilere de "Siz gazeteci değil, terristsiniz" diyerek lkc işareti yaptı.	ANKARA	26.04.2023
		Diyarbakır merkezli gözaltına alınanlardan Kürtçe ifade vermek isteyenlerin tercüman bulunmaması nedeniyle ifadeleri alınmadı.	DİYARBAKIR	26.04.2023
		Kürtçe şarkı söyleyen sokak müzisyenleri, İstiklal Caddesi'nin kendilerine yasaklanmasını protesto etti. Müzisyenler, "Kürt olduğumuz için ve Kürtçe şarkılarımızı söylediğimiz için müdahalede bulunuyorlar" tepkinde bulundu.	İSTANBUL	30.04.2023
		Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi (Yeşil Sol Partisi) Bahçelievler Hürriyet Mahallesi'nde bulunan seçim bürosuna Maltepe Spor taraftarları ırkçı saldırı geręekleştirdi.	İSTANBUL	30.04.2023
		Arnavutköy'de Yeşil Sol Parti'nin seçim aracına saldıran ırkçı bir grup, partili Kamuran Güneş'i yaraladı. Polisler ise, saldırganların peşine düşmek yerine Güneş'i gözaltına aldı.	İSTANBUL	1.05.2023
		Yeşil Sol Parti'nin Saraçlar Caddesi'nde kurulan standına geręekleştirilen saldırıda aralarında milletvekili adayının da olduğu 2 kişinin kolu kırıldı, 1 partili de yaralandı. Saldırıya uğrayan yeşil sol partililer göz altına alınıp 1'i tutuklandı.	EDİRNE	3.05.2023
		Kadıköy Rıhtım'da Kürtçe şarkı söyleyen müzisyen Cihan Aymaz, istediği şarkıyı almayan ırkçı saldırgan tarafından katledildi.	İSTANBUL	3.05.2023
		Müzisyen Cihan Aymaz'ın katledilmesine tepki gösteren iki genç, polis tarafından gözaltına alındı. Gençler gözaltına alındıkları karakolda işkenceye uğradı.	İSTANBUL	4.05.2023

		Adalet Bakanlığı, 28 dilde adli sicil belgesi verilmesi hizmetine 12 dili daha eklendiğini açıkladı. Hizmet verilen dil sayısı 40'a çıkmasına rağmen, milyonlarca insanın konuğuğu Kürtçe yine görmezden gelindi.	ANKARA	5.05.2023
		Anayasa Mahkemesi, 29 yıl önce haber için çağrıldığı Swereg'ten bir daha dönemeyen zgr Gündem gazetesi muhabiri Nazım Babaoğlu'nun nüfus kayıt incelemesinde yaşadığını ne sürerek, yaşam hakkı ihlalinin olmadığına karar verdi.	ŐANLIURFA	6.05.2023
		Halfeti Belediyesi, Yeşil Sol Parti standını "bakım-onarım" gerekçesiyle kaldıarak, yerine AKP standı kurdu.	ŐANLIURFA	7.05.2023
		Yeşil Sol Parti anons aracı Tarsus ilçesinde seçim çalışması yürüttüğü esnada MHP'li ırki grubun saldırısına uğradı. Saldırıda 5 parti çalışanı yaralanırken, aracın lastikleri ve camları parçalandı.	MERSİN	7.05.2023
		Tarsus'ta seçim çalışmaları sırasında ilerleyen Yeşil Sol Parti'nin konvoyuna resmi üniformalı bir polisin lkc işareti yaptığı görüldü.	MERSİN	8.05.2023
		Bismil ilçesinde Őeyhmus Eşen adlı yurttaş, nn kesen bir polis tarafından darp edildi. Olay sırasında Eşen'in çocuğu da yaralandı.	DİYARBAKIR	11.05.2023
		Mardın'in Kızıltepe ilçesi Cumhuriyet Mahallesi'nde polis Őiddeti yaşandı. Bilinmeyen bir nedenle gözaltına alınmak istenen 2 kişi polisler tarafından darp edildi. İsmi ğrenilemeyen 2 kişinin Şiddete maruz kalmasına müdahalede bulunan komşuları da polisler tarafından darp edildi.	MARDİN	15.15.2023
		HDP il Yöneticisi Yakup Orak'ı darp eden polis, ameliyatlı gözüne de biber gazı sıktı. Polis daha sonra olay yerinden katı	BATMAN	17.05.2023
		Kadıköy Moda sahilinde halay çeken gençlere saldıran polisler, havaya ateş açtı, 4 genç daha sonra darp edilerek gözaltına alındı. Gözaltına alınan gençlere mehter marşı dinletildi.	İSTANBUL	21.05.2023
		HDP Gençlik Meclisi yesi Mehmet İkto ile arkadaşi Havva Nur Alparslan, işverenin sözlü saldırısının ardından polis tarafından gözaltına alındı.	İSTANBUL	23.05.2023
		Hizan'a bağlı Őn köyünün suları seçimden sonra kesildi. Yurttaşlar, suyun kesilmesini seçim sonuçlarına bağlıyor.	BİTLİS	24.05.2023
		Amedspor- 24 Erzincanspor arasında oynanan Play Of 1'inci eleme maçında 7 kişi İstiklal Marşında ayağa kalkmadıkları gerekçesiyle gözaltına alındı.	DİYARBAKIR	25.05.2023
		Alanya'da bir grup AKP'li, Kürt ailelerin evinin önüne giderek, etrafa açtıkları ateş ile provokasyon girişiminde bulundu.	ANTALYA/ALANYA	29.05.2023

		Bu sabah gözaltına alınan Mustafa Bor'un evde bir odaya kilitlenerek iki saat boyunca polis şiddetine maruz kaldığını söyleyen anne Cevahir Bor, polislerin "Oğlunu öldürmeye geldik" dediğini aktardı.	HAKKARİ/YÜKSEKOVA	29.05.2023
		Tutuklu gazeteci Zeynel Bulut'un muayenesi, şikayetini Kürtçe anlatması üzerine askerler tarafından engellendi.	DİYARBAKIR	31.05.2023

TABLO-2: 01.03.2023/31.05.2023 TARİHLERİ ARASI MÜLTECİLERE YÖNELİK İRKÇİ SALDIRILAR				
KİŞİ	CİNSİYET	OLAY	YER	TARİH
S.F.A	K	İğdir GGM'de cinsel saldırıya uğrayan Afganistanlı S.F.A. suç duyurusunda bulunmasına rağmen, failer hakkında işlem yapılmadı. S.F.A., cinsel saldırı failleriyle aynı yerde tutuluyor. GGM'ye gelen jandarmalar, Türkçe bilmeyen mağdur S.F.A. ile tercüman olmadan bir görüşme yaptı ve "mağdur şikayetçi değil" raporu tutarak, oradan ayrıldı.	İĞDIR	06/07.03.2023
		Çadır kentten zorla çıkarılan depremzede Suriyeliler, uzak bir alanda kurulan çadırlara yerleştirildi.	MARAŞ	8.03.2023
		Elbistan'da bir çadır kentten zorla götürüldükleri Recep Tayyip Erdoğan Millet Bahçesi'ne yerleştirilen Suriyeli depremzedeler, buradan da akrabalarının ziyarete gelmesi gerekçesiyle zorla çıkarıldı.	MARAŞ/ELBİSTAN	9.03.2023
		Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde karakolda darp edilip mazot içirilen Suriyelilerden ikisi hayatını kaybetti, ikisi yoğun bakıma kaldırıldı. Ölümlerle ilgili 2 teğmen ve 1 üsteğmen tutuklandı.	HATAY	11.03.2023
		Recep Tayyip Erdoğan Millet Bahçesi'ne kurulan çadır kentten çıkarılmakla tehdit edilen Suriyeli aileler, polis ve diğer görevliler tarafından kötü muameleye maruz kaldıklarını aktardı.	MARAŞ/ELBİSTAN	13.03.2023
H.	E	Cenazelerini arayan Suriyeliler "yağmacı" diye gözaltına alındı, görüntüler "Vur" şarkısıyla paylaşıldı: Türkiye'den ayrılıyorlar	HATAY	16.03.2023
		Fatih Mahallesi'nde Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından görevlendirilen bir psikolog, "hırsızlık" yapıldığı iddiasıyla çocuklara psiko-sosyal destek vermek için kurulan oyun çadırını 3 gün kapalı tutma kararı aldı. Suriyeli çocukların "hırsızlık" yaptığını öne süren psikolog, iddialara göre "Sizi cezalandıracağım" diyerek çocuklara bağırdı.	MARAŞ/PAZARCIK	16.03.2023
Jeannah Dany Dinabongho Ibouanga	K	Dinabongho'nun ölmeden 1 gün önce annesine kendisine Karabük'te kötü davranıldığını ve öldürülebileceğini söylediği sesli mesajlar ortaya çıktı. Sesli mesajlarında, "Sinavi geçerse, Sakarya'da okumamın önünde hiçbir engel olmadığını söylediler. Neden korkuyorsun ki? Bırak gideyim sana yalvarıyorum anneciğim. Lütfen, yalvarıyorum. Burada bize nasıl davrandıklarını bilmiyorsun, bildiğin gibi değil. Burada kalmak istemiyorum, bırak gideyim.	KARABÜK	26.03.2023
Gina Mercimek	K	Kilis'te iki gündür haber alınamayan 9 yaşındaki Suriyeli Gina Mercimek, şüpheli şekilde yaşamını yitirmiş halde bulundu.	KİLİS	4.04.2023
		CHP gençlik kolları sokaklarda "Suriyeliler Gidecek" yazılamaları yaptılar.	İSTANBUL	23.05.2023
		Şampiyon olan Galatasaray taraftarı, Taksim İstiklal Caddesi'nde kortej halinde yürüdü. Sarı-kırmızılı taraftarların, "Ülkede mülteci istemiyoruz" sloganları sosyal medyada gündem oldu.	İSTANBUL	31.05.2023

TABLO-3: 01.03.2023/31.05.2023 TARİHLERİ ARASI ALEVİLERE YÖNELİK İRKÇİ SALDIRILAR				
KİŞİ	CİNSİYET	OLAY	YER	TARİH
		Nesimi Aday, "geride kalan Maraş Kürt Alevileri göçertmek, depremi buna vesile kılmak istiyor" dedi.	MARAŞ	1.03.2023
		Cumhurbaşkanı Adayı ve CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu,Adıyaman Belediye Mezarlığı'nı ziyaret ettiği sırada "Bu Fatıha Okmayı Bilmez" denerek ırkçı saldırıya maruz bırakıldı.	ADİYAMAN	21.04.2023
		Xinûs ilçesine bağlı Arûs Mahallesi'nin yolları yıllardır yapılmıyor. Mahalleliler, Alevi oldukları için yollarının yapılmadığını söylüyor.	ERZURUM	2.05.2023